

1129

B.A./B.Sc. (General) Third Semester
Tabla (Instrumental)
Paper – A
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours**Max. Marks: 45**

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. IX (Unit-III) which is compulsory and selecting two questions each from Unit I - II.

x-x-x

UNIT – I

- I. What do you understand by Tala and its use in music? (9)
- II. Fully explain about Delhi Gharana. (9)
- III. Write about classification of Music Instruments in brief. (9)
- IV. Explain playing technique of the following bol:
 a) Gadigan   b) Kdan Dha (9)

UNIT – II

- V. Define Tihai with example. (9)
- VI. What do you understand by Uthan? (9)
- VII. Write the biography of any one of the following:
 a) Ustad Amir Husain Khan
 b) Abdul Latif Ahamad Khan (9)
- VIII. Define Chougun with example of Rupak taal in chaugun layakari. (9)

UNIT – III

- IX. Attempt the following:-
 a) What is Nagma?
 b) Who is the author of Tabla Tarang?
 c) Write Dugun Layakari of Rupak Taal.
 d) How many Tali and Khali are in Jhaptaal?
 e) Define Tigun.
 f) How many Tabia Gharanas are in India?
     i)   4   ii)   5   iii)   6   iv)   7
 g) Write birth date of Abdul Latif Ahmad Khan.
 h) In which Gharana is Uthan played?
     i)   Delhi   ii)   Ajrada   iii)   Banaras   iv) Farakkhabad
 i) Write one similarity between Teentaal and Jhaptaal. (9x1)

(2)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੰਖਿਆ 9 (ਭਾਗ-3) ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ ਤਥਾ ਭਾਗ (1-2) ਮੇਂ ਸੇ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ, ਸਾਮੀ ਮੇਂ ਸੇ ਕੁਲ ਪਾँਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

_*_*_*_

ਭਾਗ-1

1. ਤਾਲ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ? ਸੰਗੀਤ ਮੇਂ ਇਸਕੀ ਕਯਾ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਹੈ?
2. ਦਿਲੀ ਧਰਾਨਾ ਕਾ ਵਿਸ਼੍ਰੁਤ ਰੂਪ ਸੇ ਤਲੇਲੇਖ ਕਰੋ।
3. ਸੰਗੀਤ ਉਪਕਰਣਾਂ ਕੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਕੋ ਸੰਖੇਪ ਮੇਂ ਲਿਖਿਏ।
4. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਬੋਲੋਂ ਕੇ ਵਾਦਨ ਤਕਨੀਕ ਕੋ ਬਤਾਏ:-
(ਕ) ਗਦਿਗਨ (ਖ) ਕ੍ਰਾਂਨ ਧਾ।

ਭਾਗ-2

5. 'ਤਿਹਾਏ' ਕੋ ਉਦਾਹਰਣ ਕੇ ਸਾਥ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਜ਼ਿਏ।
6. 'ਤਠਾਨ' ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ?
7. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਕੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖਿਏ:-
(ਕ) ਤੌ ਅਮੀਰ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ।
(ਖ) ਅਬਦੁਲ ਲਤੀਫ ਅਹਮਦ ਖਾਨ।
8. 'ਚੌਗੁਨ' ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਤੇ ਹੁਏ ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਕੋ ਚੌਗੁਨ ਕੀ ਲਯਕਾਰੀ ਮੇਂ ਲਿਖਿਏ।

ਭਾਗ-3

9. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਕੇ ਉਤਰ ਦੇ:-
(ਕ) ਨਗਮਾ ਕਯਾ ਹੈ?
(ਖ) ਤਾਲ ਤਰੰਗ ਕੇ ਲੇਖਕ ਕਾ ਨਾਮ ਲਿਖਿਏ।
(ਗ) ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਕੇ ਦੁਗੁਨ ਕੀ ਲਯਕਾਰੀ ਲਿਖਿਏ।
(ਘ) ਝਪਤਾਲ ਮੇਂ ਕਿਤਨੇ ਤਾਲੀ ਵ ਖਾਲੀ ਹੋਤੇ ਹੈ?
(ਙ) 'ਤਿਗੁਨ' ਕੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਜ਼ਿਏ।
(ਚ) ਭਾਰਤਵਰ੍ਸ਼ ਮੇਂ ਤਬਲਾ ਵਾਦਕ ਕੇ ਕਿਤਨੇ ਧਰਾਨੇ ਹੈ?
(ਅ) ੪ (ਬ) ੫ (ਸ) ੬ (ਦ) ੭
(ਛ) ਅਬਦੁਲ ਲਤੀਫ ਅਹਮਦ ਖਾਨ ਕੇ ਜਨਮ ਤਾਰੀਖ ਲਿਖਿਏ।
(ਜ) ਤਠਾਨ ਕਿਸ ਧਰਾਨੇ ਮੇਂ ਬਜਾਯਾ ਜਾਤਾ ਹੈ?
(ਅ) ਦਿਲੀ (ਬ) ਅਜਰਾਡਾ (ਸ) ਬਨਾਰਸ (ਘ) ਫਰੰਕਾਬਾਦ।
(ਝ) ਤੀਨਤਾਲ ਵ ਝਪਤਾਲ ਕੇ ਕਿਸੀ ਏਕ ਸਮਾਨਤਾ ਕੋ ਲਿਖਿਏ।

_*_*_*_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 9 (ਭਾਗ-3) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-2) ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

_*_*_*_

ਭਾਗ-1

1. ਤਾਲ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਕੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਹੈ?
2. ਦਿੱਲੀ ਘਰਾਨੇ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖੋ।
3. ਸੰਗੀਤ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
4. ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਵਾਦਨ ਤਕਨੀਕ ਦਸੋ:-
(ੳ) ਗਦਿਗਨ (ਅ) ਕ੍ਰਾਂਨ ਧਾ

ਭਾਗ-2

5. ਤਿਹਾਈ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
6. ਉਥਾਨ (ਉਠਾਨ) ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?
7. ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਉਸਤਾਦ ਅਮੀਰ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ
(ਅ) ਅਬਦੁਲ ਲਤੀਫ ਅਹਮਦ ਖਾਨ
8. ਚੌਗੁਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖਦਿਆਂ ਹੋਏ ਰੂਪਕਤਾਲ ਨੂੰ ਚੌਗੁਨ ਦੀ ਲਯਕਾਰੀ ਵਿਚ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ-3

9. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਨਗਮਾ ਕੀ ਹੈ?
(ਅ) ਤਾਲ ਤਰੰਗ ਦੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਂ ਦਸੋ।
(ੲ) ਰੂਪਕ ਤਾਲ ਦੇ ਦੁਗੁਨ ਦੀ ਲਯਕਾਰੀ ਲਿਖੋ।
(ਸ) ਝਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਤਾਲੀ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
(ਹ) ਤਿਗੁਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।
(ਕ) ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਬਲਾ ਸਾਜ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਘਰਾਨੇ ਹਨ?
(ੳ) 4 (ਅ) 5 (ੲ) 6 (ਸ) 7
(ਖ) ਅਬਦੁਲ ਲਤੀਫ ਅਹਮਦ ਖਾਨ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦਸੋ।
(ਗ) ਉਠਾਨ ਕਿਹੜੇ ਘਰਾਨੇ ਵਿਚ ਵਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
(ੳ) ਦਿੱਲੀ (ਅ) ਅਜਰਾਡਾ
(ੲ) ਬਨਾਰਸ (ਸ) ਫਰੰਕਾਬਾਦ
(ਘ) ਤਿੰਨਤਾਲ ਅਤੇ ਝੱਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਸੋ।

_*_*_*_